

משפטים חט"ז שיחה א'

הציווי הראשון לאחר מתן תורה הוא "ואלה המשפטים", מפני שהחידוש דמ"ת הוא חיבור העליון והתחתון ע"י ההשגה - "זה אלי". ולאחר השגה באים לאמונה - "אלוקי אבי", דלאחר היחוד שע"י השגה אין השכל מתבטל מענינים שלמעלה מהשגה. ולכן גם "נעשה ונשמע" נכלל במשפטים.

צריך להבין איך מתאים שם הפרשה, משפטים, לכל הפרשה - גם לסיום הפרשה שבה מדובר על ההכנה למתן תורה והקדמת נעשה לנשמע. ומדוע הציווי הראשון לאחר מתן תורה הוא "ואלה המשפטים", הרי לכאורה עיקר החידוש של מתן תורה הוא בעדות וחוקים, דאף שעל המשפטים נאמר "אף אלו מסיני", מכל מקום לכאורה המשפטים אינם עיקר חידוש דסיני, שהרי גם לבני נח ישנו החיוב של דינים.

ויובן בהקדים ביאור השל"ה על הפסוק "זה אלי ואנוהו וגו'", ש"אלוקי אבי" הוא האמונה, ו"אלי" הוא ההשגה שעל ידה דוקא נפעל הדביקות ד"ואנוהו" - אני והוא. ולכאורה מדוע מקדים "זה אלי" ל"אלוקי אבי", הרי האמונה היא היסוד?

והביאור: החידוש דמתן תורה הוא החיבור של העליון והתחתון, וזה נעשה על ידי ההשגה, דהאמונה הוא הגילוי מלמעלה, אך זהו מצד למעלה ולא מצד האדם, ואם כן האמונה אינה חיבור של העליון עם התחתון כמו שהוא במדרגתו. ולכן שירת בני ישראל - שענינה עבודת האדם - מתחיל ב"זה אלי".

ולכן מיד אחרי מתן תורה (לאחרי ההקדמה דהגילוי מלמעלה שנעשה במתן תורה) עיקר העבודה הוא ההשגה כדי שיהיה "ואנוהו". ורק שלאחר הדביקות בה' שעל ידי ההשגה אזי צריך להגיע לאמונה, לענינים שלמעלה משכל האדם, אך גם ענינים אלו, "נעשה ונשמע", אינם מבטלים את מציאות האדם, כי לאחר היחוד שעל ידי ההשגה אין השכל מתבטל גם מענינים שלמעלה מהשגה. ולכן גם הענין ד"נעשה ונשמע" הוא חלק ממשפטים - חיבור דעליון ותחתון.

[והנה על פי רש"י - פשוטו של מקרא - "אף אלו מסיני", כי בתחילת העבודה אין השגה מספיקה כדי להתגבר על הנפש הבהמית, ולכן צריך לדעת ש"אף אלו מסיני", לבטל את הנפש הבהמית על ידי הגילוי מלמעלה. אך על פי המדרש - שהיא אופן עבודה נעלית יותר - המשפטים ניתנו במרה כי צריך לומר "אי אפשי", שגם שכל האדם מספיק כדי לקיים את המשפטים].

ועל דרך זה הוא בנוגע להתגלות תורת החסידות, שלאחר הגילוי דחסידות הכללית צריך להביא את החסידות להשגה בחב"ד - חכמה בינה ודעת.